

RAPORT
privind activitatea desfășurată de Serviciul Român de Informații pentru îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin, potrivit legii, în realizarea siguranței naționale

iulie 1999 - decembrie 2000

SUMAR:

Precizări preliminare

- 1. Elemente specifice ale contextului operațional și coordonatele răspunsului S.R.I.**
 - 1.1. Repere ale situației operative
 - 1.2. Principalele categorii de riscuri și amenințări exogene
 - a. Principalele categorii de riscuri și amenințări endogene
 - b. Implicații în plan acțional
- 2. Coordonate ale demersului instituțional**
 - 2.1. Evoluții în plan conceptual
 - 2.2. Măsuri de ordin organizatoric
 - a. Dimensiunea structurală
 - b. Politica de personal
 - c. Dimensiunea financiar-logistică
 - 2.3. **Orientări în plan relațional**
 - a. Controlul civil
 - b. Raporturile cu C.S.A.T.
 - c. Relațiile cu alte instituții ale statului
 - d. Relaționarea externă
 - e. Raporturile cu societatea civilă

Concluzii

Precizări preliminare

Înainte de abordarea aspectelor concrete specifice unui Raport de activitate, se impune sublinierea că Serviciul Român de Informații - consecvent demersurilor menite dezvoltării unei capacități de acțiune care să-i permită să răspund eficient la provocările acestui sfârșit de mileniu în planul siguranței naționale - a avut în atenție, programatic, îndeplinirea obiectivelor prezentate Parlamentului la începutul anului 2000.

Subordonate imperativului apărării valorilor fundamentale ale statului de drept și a securității cetățeanului, în deplină concordanță cu orientările trasate în Strategia de securitate națională, aceste obiective s-au concretizat în derularea unui spectru larg de activități specifice muncii de informații, cu respectarea principiilor fundamentale care o guvernează.

Materializarea obiectivelor asumate a necesitat eforturi susținute, în condițiile în care normele juridice care reglementează materia siguranței naționale nu mai sunt întrutotul acoperitoare pentru spectrul riscurilor și amenințărilor actuale, caracterizate prin dinamismul, diversitatea și complexitatea formelor de manifestare.

Ca expresii ale unui proces continuu de evaluare analitică a evoluțiilor din diverse domenii cu relevanță în planul siguranței naționale, precum și ale unei susținute preocupări de modernizare și perfecționare a manageriatului din partea factorilor responsabili ai Serviciului, în perioada care a trecut de la precedentul Raport s-a reușit adaptarea concepției de muncă la cerințele unei situații operative tot mai dinamice și optimizarea unor paliere ale instituției. S-a avut în vedere, în acest sens, consolidarea structurilor deja existente și a dispozitivelor nou constituite, destinate cunoașterii tipurilor de evoluții purtătoare de riscuri și amenințări emergente în contextul operațional actual.

O altă orientare prioritară, în materializarea căreia S.R.I. a obținut un real succes, a constituit-o optimizarea relațiilor cu instituțiile naționale abilitate în domeniu, precum și cu structuri similare străine, pornind de la constatarea că riposta la complexe amenințări contemporane nu poate fi eficientă decât prin conjugarea și coordonarea măsurilor de cunoaștere, investigare, documentare și contracarare.

Rezultatele obținute au confirmat justețea noilor modalități de abordare analitică și informativă, realitatea validând atât evaluările și prognozele realizate în baza informațiilor obținute de S.R.I., cât și viabilitatea abordărilor practice în procesul stabilirii priorităților.

Pe de altă parte, evoluțiile înregistrate în activitatea Serviciului Român de Informații în perioada de referință pot (și, din anumite puncte de vedere, chiar se impune a) fi analizate într-un context mai larg, încadrat temporal între momentul iunie 1997 și, respectiv, sfârșitul lunii decembrie 2000, sens în care am considerat oportun ca prezentul Raport să conțină o serie de concluzii de ansamblu asupra acestei etape distincte din viața instituției.

O astfel de abordare este necesară și adecvată, în opinia noastră, cel puțin din următoarele motive:

- situația operativă asociată perioadei de referință pentru documentul de față s-a subsumat, practic, fondului problematic evidențiat în precedentele Rapoarte prezentate Parlamentului României de actuala conducere a S.R.I.. În consecință, analiza expusă în prima secțiune a prezentului document își propune să evite redundanțele și să puncteze doar principalele mutații și tendințe care au constituit elementele de specificitate pe tronsonul temporal iulie 1999 - decembrie 2000, în raport cu dominantele anterior evidențiate;
- în acest ultim interval s-au înregistrat rezultate care demonstrează eficiența măsurilor adoptate începând din iunie 1997, expresii ale unei noi concepții manageriale și de abordare practică a reformei în cadrul Serviciului Român de Informații. Or, fie și din rațiuni metodologice, prezentarea din Secțiunea 2 ("Coordonate ale demersului instituțional") nu se poate limita la punctarea efectelor, fără referiri - oricât de succinte - la resorturile cauzale care le-au generat, astfel încât să permită inclusiv unor factori responsabili abilitați prin lege, exteriori instituției, o evaluare obiectivă asupra calității acestora, într-o etapă importantă pentru Serviciul Român de Informații.

*

* *

Secțiunea 1. Elemente specifice ale contextului operațional și coordonatele răspunsului S.R.I

1.1. Repere ale situației operative

România a continuat să evolueze într-un context deosebit de complex și de dinamic, subsumând un spectru larg de tendințe, exo - și endogene, purtătoare de riscuri și amenințări convenționale și neconvenționale, directe sau indirecte, la adresa securității naționale.

Impactul tuturor acestor fenomene asupra stării de siguranță națională a fost amplificat de o serie de vulnerabilități interne ce afectează funcționalitatea unor mecanisme vitale, cu atribuții în asigurarea unei dinamici normale a complexului proces de transformare pe care-l parcurge societatea românească.

A. Principalele categorii de riscuri și amenințări exogene

Ultimul deceniu al secolului al XX-lea, ce a debutat cu dispariția structurii mondiale bipolare și schimbarea configurației geopolitice a Europei și a lumii, se încheie prin relansarea jocurilor de interese strategice pentru redesenarea sferelor de influență.

În consecință, o serie de riscuri la adresa siguranței naționale ori a unor interese fundamentale ale statului nostru au derivat îndeosebi din:

- influența proceselor specifice de reconfigurare a structurilor de securitate colectivă și a noilor raporturi internaționale ori regionale asupra poziției României;
- abordările diferite (uneori contradictorii) ale diverșilor centri de putere în legătură cu principiile pe baza cărora se va realiza remodelarea sistemului normelor de drept internațional și redefinirea rolului instituțiilor internaționale;
- distorsiunile induse în relațiile internaționale de dezechilibre majore în dinamica dezvoltării, accentuate de fenomenele concurențiale specifice unei epoci de reșezare a balanței de putere la nivel mondial.

Luând în considerare toate aspectele sus-menționate, precum și faptul că "granița" N.A.T.O. a ajuns la frontiera vestică a țării noastre, este explicabil de ce România constituie o zonă de interes și confruntare între statele care

promovează extinderea organizației și, respectiv, cele ce se opun acestui proces. În aceste condiții, șansele de materializare a opțiunii României de integrare în Alianța Nord-Atlantică și Uniunea Europeană pot fi afectate de:

- acțiuni de influență, propagandă și diversiune, prin care se încearcă acreditarea unei imagini defavorabile și erodarea credibilității statului nostru ca partener viabil în raporturile cu organisme internaționale ori ca factor de stabilitate în zonă;
- presiuni pe diverse planuri, mergând până la șantaj, ce au ca scop deturnarea eforturilor țării noastre de la traiectoriile proiectate pe fundamentul interesului național.

Mai mult - și tot ca efect obiectiv al fluidității actualului context geopolitic -, spațiul de interes strategic al României a fost grav afectat de emergență unor tensiuni, traduse în procese complexe inter - și intrastatale care au degenerat până la conflicte militare cu impact regional.

În acest plan, se evidențiază consecințele prelungitei și gravei instabilități provocate de escaladarea repetată a crizei din spațiul ex-iugoslav, fenomen care, deși nu s-a repercutat direct asupra elementelor esențiale ce definesc statutul țării noastre, a avut, totuși, implicații - deloc neglijabile - asupra siguranței naționale, îndeosebi prin impactul negativ indus de impunerea unor sancțiuni economice, blocarea Dunării etc..

De asemenea, s-au dovedit a fi purtătoare de riscuri grave, cel puțin la scara Europei de Sud-Est, o serie de mutații și tendințe evidențiate în (sau în legătură cu) spațiul ex-sovietic.

Dincolo de implicațiile lor asupra calității raporturilor internaționale și climatului social intern din unele state, evoluțiile conflictuale dezvoltate în proximitate au constituit factori favorizanți ai proliferării entităților și activităților subsumate amenințărilor nonmilitare transfrontaliere, printre care se numără cele legate de terorism și crima organizată, cu toate formele de manifestare a acestor fenomene.

B. Principalele categorii de riscuri și amenințări endogene

În contextul extern prefigurat, riscurile și amenințările la adresa siguranței naționale a României au fost potențate de persistența unor vulnerabilități de sorginte internă.

Creionarea unui cadru instituțional și normativ care își propune relansarea și modernizarea societății românești a favorizat, totodată - datorită caracterului încă incomplet - extinderea ariei de manifestare și creșterea intensității unor riscuri, inclusiv în domenii, paliere și zone de interes strategic.

Dinamismul și complexitatea contextului operativ intern au impus direcționarea eforturilor spre investigarea prioritărilor a următoarelor categorii de acțiuni, stări de fapt și fenomene cu relevanță pentru siguranța națională:

- evoluțiile purtătoare de riscuri și amenințări la adresa valorilor, atributelor și instituțiilor fundamentale ale statului român;
- disfuncțiile în activitatea economică de fond;
- tensiunile generate în diverse medii sociale.

Evoluțiile din ultimii ani au consacrat amenințările la adresa componentei economice a securității naționale ca fenomenul cel mai periculos, întrucât, prin afectarea stabilității și echilibrului economic, acestea tind să perpetueze disfuncții cu efecte perturbatoare, trenante în timp, în diverse domenii ale activității sociale interne, ca și asupra șanselor de materializare a demersurilor de integrare europeană și euro-atlantică.

În acest sens, sunt de evidențiat:

- deteriorarea, pe unele segmente importante, a infrastructurii economice, care amenință starea de echilibru din domeniile respective, determină creșterea arieratelor și poate compromite eforturile de racordare la principalele circuite europene și mondiale, precum și pe cele de finalizare a procesului de privatizare în domeniu;
- perpetuarea unor disfuncții majore în sistemul financiar-bancar, situație ce riscă să genereze același gen de efecte din perspectiva integrării, factorilor cauzali de natură obiectivă adăugându-li-se comportamente care au contravenit normelor ce reglementează activitatea specifică sectorului în cauză.

Sistemul bancar a continuat să fie marcat de importante curențe care au făcut posibile apariția unor noi cazuri de acordare de credite neperformante, în condițiile eludării celor mai elementare norme de prudențialitate, precum și alte mari fraude, concretizate inclusiv în acțiuni ilicite de expatriere a valutei. Situații de acest gen au determinat, uneori, chiar falimentarea unor entități bancare.

În conexiune cu această problematică, sunt de evidențiat și vulnerabilitățile similare care s-au manifestat în zona pieței de capital și a fondurilor mutuale de investiții. Momentul declanșării crizei Fondului Național de Investiții - a cărui prăbușire a antrenat efecte resimțite la nivelul tuturor componentelor sistemului financiar-bancar și a generat tensiuni în plan social - este edificator în acest sens.

Menționăm că, deși riscul de declanșare a unei crize majore în domeniu a fost semnalat prin Rapoartele anterioare către Parlament., acesta nu a fost eliminat prin măsuri adecvate. Abia atunci când - pe fondul crizei amintite - mai multe instituții ale statului au trecut la măsuri hotărâte, derulate în cooperare, la care și Serviciul nostru a contribuit în mod eficient, prin informațiile furnizate, s-a reușit limitarea efectelor prăbușirii F.N.I. și, în context, stoparea evoluțiilor critice ale unor importante bănci comerciale românești.

Așa cum Serviciul Român de Informații a arătat în precedentul Raport, fără aplicarea unor măsuri ferme de combatere a riscurilor remanente în domeniu este previzibil ca starea de stabilitate relativă care a caracterizat, în ultimul timp, sistemul financiar-bancar să devină tot mai fragilă, riscând să afecteze procesul de reformă în ansamblul său și să compromită efortul națiunii române de aderare la Uniunea Europeană și chiar la N.A.T.O..

Pot prezenta o relevanță deosebită, din perspectiva menționată, dificultățile - unele de natură subiectivă - cu care se confruntă, în acest moment, unele bănci comerciale din țara noastră;

- multiplicarea formelor inadecvate de privatizare ori asociere, fenomen care - prin frecvență, daune pecuniare și efecte perturbatoare la nivelul unor sectoare întregi - a căpătat dimensiuni capabile să submineze, pe termen mediu și lung, economia națională.
- În perioada de referință, curențele de natură legislativă și disfuncțiile structurale - unele preexistente - au fost amplificate de persistența unor abuzuri și ilegalități ce au afectat semnificativ derularea procesului de reformă, restructurare și privatizare.

Deși, pe fond, reprezintă o necesitate impusă de legități economice de necontestat, sus-amintitele categorii de manifestări au făcut ca privatizarea să fie, din ce în ce mai evident, negativ receptată la nivelul mentalității colective. Date fiind efectele nedorite ale evoluțiilor post-privatizare, în ultima perioadă se înregistrează tendința de contestare nenuanțată a procesului de privatizare în ansamblu și nu a abuzurilor care-l distorsionează.

Astfel, s-au evidențiat:

- decapitalizarea, de către unii noi proprietari, a capacităților de producție privatizate, prin acțiuni care au mers până la falimentarea deliberată a acestora. În astfel de demersuri a fost utilizată inclusiv metoda "parazitării" entităților respective prin firme-căpușă, ceea ce a creat comparații nefavorabile cu vechea situație (din vremea când capacitățile amintite erau, încă, în proprietatea statului) și, implicit, a favorizat accentuarea percepției conform căreia privatizarea lor s-a dovedit mult mai dăunătoare decât funcționarea în formula etatistă;
- tendințele unor investitori de a obține monopolul asupra anumitor sectoare economice pentru a-și impune propriile interese fără să fie "jenați" de concurență, mai ales când aceștia dețin în statele de origine societăți cu profil de activitate similar;
- nerespectarea unor clauze contractuale asumate la preluarea pachetelor majoritare de acțiuni, printre care se evidențiază cele ce priveau realizarea unor investiții în rețehnologizare ori menținerea profilului de activitate și a personalului;
- proliferarea actelor și faptelor circumscrise economiei subterane și criminalității economice organizate, cu un impact semnificativ în planul siguranței naționale, prin cumularea efectelor lor nocive până la dimensiuni care califică astfel de manifestări ca o altă formă de subminare economică;
- scurgerea de informații secrete și date de interes din domeniul economic. Vulnerabilitățile sistemelor de protecție a datelor secrete, cauzate și de perpetuarea provizoratului generat de neadoptarea unui act normativ în materie, au fost accentuate suplimentar de unii factori de natură subiectivă, cum ar fi neglijența sau complicitatea interesată a deținătorilor de astfel de date ori absența/insuficiența măsurilor de protecție.

Pe acest fond, au proliferat tentativele, unele reușite, de obținere pe căi ilegale a unor date economice - secrete de stat ori cu regim de confidențialitate - care au favorizat acțiuni cu impact asupra siguranței naționale, cele mai multe din sfera subminării economice.

Pornind de la această stare de fapt, apreciem că se menține riscul ca, în situația nefinalizării urgente cel puțin a măsurilor de natură legislativă, instituțiile statului român să nu-și poată armoniza - conform angajamentelor asumate - reglementările de securitate cu cele existente în statele membre N.A.T.O.;

- menținerea și agravarea riscurilor majore la adresa mediului, generate de folosirea de tehnologii poluante și nerespectarea prevederilor legale referitoare la protecția factorilor de mediu.
- Încălcarea unor prevederi din contractele de privatizare, pe componenta asigurării ecologice a activităților derulate, a generat riscuri deosebite atât pe coordonate interne ale siguranței naționale - prin afectarea stării de sănătate a populației -, cât și externe, prin efectele transfrontaliere ale poluării, ce induc tensiuni în relațiile României cu statele vecine și îngreunează negocierile, în cadrul procesului de preaderare, cu Uniunea Europeană. Din acest punct de vedere, se detașează cazul S.C. "Aurul" S.A. Baia Mare, lipsa de preocupare a noilor proprietari pentru îndeplinirea angajamentelor asumate privind protecția mediului generând evenimente intens mediatizate pe plan internațional.

În ceea ce privește principalele riscuri și amenințări la adresa ordinii constituționale, se evidențiază faptul că activitățile de natură subversivă au continuat să fie sporadice și conjuncturale.

Cu toate acestea, s-au impus atenției anumiți factori de risc, care pot exercita influențe asupra climatului social ori mecanismului de luare a deciziilor de către instituțiile statului, generați de următoarele acțiuni, stări de fapt și fenomene:

- tentativele de manipulare a acțiunilor revendicative legitime - cu cauzalități preponderent economice - pe direcții periculoase pentru climatul social intern și ordinea de drept;
- abuzurile și ilegalitățile care au generat consecințe negative asupra eficienței afirmării valorilor statului de drept, prin distorsiunile induse în exercitarea actului administrativ și de justiție, precum și în alte activități care incumbă autoritatea publică;
- campaniile de denigrare a instituțiilor statului român, declanșate de entități autohtone și străine interesate, la care se adaugă acțiunile de factură autonomist-separatistă, pe criterii etnice, ale unor elemente extremiste autohtone;
- existența, încă, a unor deficiențe în sistemul de protecție a copiilor instituționalizați;
- deficiențe în securizarea frontierelor, cu implicații în planul siguranței naționale;
- afectarea sănătății populației, prin perpetuarea disfuncțiilor în sistemul de asistență medicală;
- perturbarea funcționării sistemelor de furnizare a serviciilor de utilitate publică;
- persistența unor disfuncții în sistemul de protecție împotriva efectelor catastrofelor naturale;
- proliferarea activităților ilegale ale unor firme de pază și protecție.

Unele dintre acestea servesc ori sunt expresii ale unor interese de grup, au legături cu cercuri autohtone și străine ale criminalității organizate și, implicit, încalcă flagrant prevederile Legii siguranței naționale, aspecte asupra cărora Serviciul Român de Informații a insistat, de altfel, într-o serie de documente de informare.

Relevantă, prin consecințe și impact, este situația - devenită de notorietate - de la S.C. TEPRO S.A. Iași, care a și determinat modificarea și completarea, prin Ordonanța de Urgență nr.161 din 13 octombrie 2000, a Legii nr.18/1996 privind paza obiectivelor, bunurilor și valorilor.

Noua reglementare conține stipulări exprese referitoare la condițiile de înființare și funcționare a firmelor de profil, la competențele acestora, precum și la sancțiuni de natură administrativă (anularea autorizației de funcționare), contravențională (amenzi) sau penală (pedepse privative de libertate) aplicabile în cazul încălcării respectivelor condiționări legale. Unele prevederi - printre care cele referitoare la îmbunătățirea sistemului de avizare a firmelor de pază și protecție, precum și a conducătorilor acestora - fuseseră propuse, cu ocaziile sus-amintite, de către S.R.I., căruia, prin reglementarea amintită, i s-au încredințat sarcini exprese în acest sens.

Totodată, în același interval, s-au semnalat unele evoluții interne legate de formele specifice de manifestare a amenințărilor nonmilitare transfrontaliere.

Criminalitatea economică organizată

S-a evidențiat sporirea gradului de periculozitate socială a activităților circumscrise criminalității economice organizate, prin diversificarea metodelor și mijloacelor utilizate, concomitent cu agregarea nucleelor existente în grupări din ce în ce mai rigurose organizate și preocupate de conectarea cu rețele externe similare.

Manifestările cele mai frecvente ale acestui fenomen au fost:

- operațiunile de contrabandă și evaziunile fiscale de proporții. Cele mai active, pe această linie, au fost rețelele - formate din străini și autohtoni - specializate în contrabanda cu produse care au desfacere rapidă (îndeosebi țigări, produse pe bază de alcool și cafea), precum și cu combustibili și produse petroliere. Importante pagube au fost aduse economiei naționale și prin externalizarea, sub formă de valută forte - în urma "spălării" -, a sumelor obținute prin astfel de operațiuni;
- tendința cercurilor criminale din străinătate de a iniția și dezvolta, pe teritoriul României, nuclee proprii ce urmăresc, de regulă, să se interpună pe rutele de trafic ilegal ce traversează țara noastră și, în unele cazuri, cooperarea cu grupările autohtone din sfera criminalității economico-financiare. Pe teritoriul național s-au structurat și dezvoltat rețele sau grupuri organizate, cu componentă multinațională - în numeroase situații sprijinite logistic și sub acoperirea unor firme, străine sau românești, ori cu implicarea unor servicii de informații străine - cu preocupări în domeniul sustragerii, traficului, contrabandei sau comercializării ilegale de produse, tehnologii și servicii cu dublă destinație, armament convențional și de distrugere în masă.

Membrii acestora acționează în direcția racolării și implicării unor specialiști români din societăți autohtone în dezvoltarea programelor de profil ale unor state supuse interdicțiilor internaționale în materie de neproliferare.

În ceea ce privește activitățile ilegale ale organizațiilor criminale, străine și autohtone, se evidențiază un proces de "specializare" pe domenii din ce în ce mai clar conturate (traficul ilegal de armament și migrația ilegală - grupări de pe spațiul C.S.I.; contrafacere de monedă, trafic de valută și droguri, precum și spălare de bani - mafia italiană; contrabandă, evaziune fiscală și migrație ilegală - triadele chinezești etc.).

Preocupări din sfera terorismului ori asociate acestuia

În țara noastră nu s-au coagulat grupări autohtone cu astfel de preocupări, însă s-au conturat unele riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale derivate din consolidarea pe teritoriul național a nucleelor active ale anumitor organizații teroriste străine.

Cele mai active nuclee constituite pe teritoriul național de către organizații străine de factură teroristă sunt cele aparținând: unor mișcări de esență fundamentalist-islamică ("Hezbollah", " Hamas", "Frații Musulmani", "Partidul Eliberării Islamice" ș.a.); aripii militare a Partidului Muncitorilor din Kurdistan (P.K.K.); unor organizații teroriste palestiniene ("Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei", "Frontul Democrat pentru Eliberarea Palestinei", "Al Fatah - Consiliul Revoluționar", "Al Fatah - Mișcarea de corecție", "Al Saika - Avangarda Războiului de Eliberare Populară", "Frontul de Eliberare a Palestinei").

Sunt de evidențiat, în acest plan, următoarele aspecte:

- în țara noastră nu s-a produs nici un atentat de factură teroristă;
- totuși, fiind puternic marcată de unele evoluții critice pe scena internațională (din Balcani, Caucaz, Orientul Mijlociu etc.), situația operativă pe această dimensiune a înregistrat o dinamică ascendentă, generată îndeosebi de efervescența activităților conexe terorismului, în care sunt angrenate și entitățile reprezentate în România.

S-a identificat, astfel, în ultimul timp, o accentuare a interferenței dintre diversele activități subsumate amenințărilor nonmilitare transfrontaliere (cum ar fi cele din sferile terorismului, respectiv criminalității organizate). Preocupările nucleelor organizațiilor sus-amintite, prezente pe teritoriul nostru național, se centrează pe derularea unor activități - preponderent ilegale - destinate colectării de fonduri.

Acest ultim aspect, împreună cu tendința de exacerbare a acțiunilor de ordin propagandistic - susținute de o intensă activitate de natură informativă și contrainformativă - motivează întrutotul atenția constantă acordată de Serviciul Român de Informații problematicei de profil.

Riscuri și amenințări la adresa securității sistemelor informatice

În perioada ce face obiectul prezentei analize a fost evidențiată tendința de amplificare a riscurilor și amenințărilor grupate în categoria agresiunilor de natură informatică.

Disfuncțiilor de ordin normativ din domeniu - la care am făcut referire și în precedentele Rapoarte - li s-au adăugat noi vulnerabilități, de natură subiectivă, privind stocarea, prelucrarea și transmiterea datelor prin intermediul sistemelor informatice. Se constată, astfel, multiplicarea preocupărilor și tentativelor unor persoane ori grupuri de interese de accesare neautorizată a bazelor de date - îndeosebi din domeniul economico-financiar -, precum și de interceptare și decriptare a traficului de mesaje, în vederea culegerii informațiilor secrete, modificării sau, respectiv, distrugerii acestora.

Această stare de fapt este de natură să submineze încrederea utilizatorilor actuali sau potențiali în capacitatea respectivelor sisteme de a asigura confidențialitatea și integritatea datelor, mai ales pe fondul necesarei extinderi - conform Strategiei naționale în materia comunicațiilor - a rețelelor și serviciilor informatice în instituții de interes public sau privat, inclusiv în locuri în care se concentrează date secrete ori nedestinate publicității.

În absența unor reglementări unitare, obligatorii în egală măsură pentru producători, comercianți și utilizatori de astfel de produse și servicii, care să includă și sancțiuni - adecvate gravității - pentru nerespectarea acestora, activitățile din categoria sus-amintită pot căpăta amploare de fenomen.

1.2. Implicații în plan acțional

Consecvent în demersurile menite să-i dezvolte capacitatea acțională, pentru a răspunde eficient provocărilor acestui început de mileniu în materia siguranței naționale, Serviciul Român de Informații a avut în atenție, programatic: o mai profundă cunoaștere a evoluțiilor periculoase ori purtătoare de riscuri în planul siguranței naționale; asigurarea unui flux continuu de informații - preponderent anticipative - destinate factorilor de decizie abilitați; optimizarea unor paliere de activitate ale instituției și eficientizarea relațiilor cu structurile partenere.

Rezultatele obținute au confirmat, în cea mai mare parte, justetea modului de acțiune, iar evoluțiile unor fenomene periculoase au validat atât evaluările și predicțiile realizate în baza informațiilor proprii, cât și faptul că prioritățile au fost corect stabilite.

Ținând cont de dominantele contextului operațional, în conformitate cu atribuțiile legale generale conferite, în baza orientărilor strategice adoptate și ca efecte pozitive ale setului de măsuri întreprinse în planurile managerial, organizatoric și relațional (expuse în secțiunea următoare), Serviciul Român de Informații a putut să urmărească, mult mai eficient, o serie de obiective esențiale în derularea activităților sale de bază.

În consecință, S.R.I. și-a orientat și dezvoltat un dispozitiv informativ-operativ flexibil, capabil să culeagă și să verifice datele necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oportune a riscurilor și amenințărilor, fiind luate, totodată, în calcul specificul și caracteristicile agresiunilor de tip nou la adresa siguranței naționale.

Ca urmare, volumul informațiilor obținute a înregistrat o creștere substanțială față de perioada anterioară, reușind să reflecte în mod adecvat tabloul amenințărilor specifice contextului operativ actual.

Această creștere este sugestiv evidențiată de dinamica parametrilor cantitativi și calitativi ai fluxului informării operative curente (care desemnează unitar atât transmiterea de date între palierele ierarhice interne din S.R.I., cât și transmiterea de documente de informare beneficiarilor legali din afara Serviciului).

Abordarea, într-o perspectivă unitară, a întregului spectru de riscuri, pericole și amenințări la adresa siguranței naționale, o mai riguroasă planificare și coordonare a activității informativ-operative, precum și creșterea preocupării pentru caracterul anticipativ-predictiv al materialelor de informare au avut ca rezultat, printre altele, adecvarea optimă a răspunsurilor instituției la nevoile specifice ale beneficiarilor.

Este de menționat, în acest context, faptul că saltul înregistrat de nivelul calitativ al informațiilor obținute și transmise în flux de unități informativ-operative s-a repercutat în creșterea cu 15%, în 2000, față de 1997, a gradului de valorificare în informare a datelor primare.

Pe de altă parte, în anul 2000 au fost înaintate beneficiarilor legali cu 63% mai multe documente de informare decât în cursul anului 1997.

Creșterea eficienței demersului informativ-operativ al S.R.I. s-a reflectat pozitiv și în planul documentării informative a faptelor ce constituie infracțiuni la regimul siguranței naționale, urmate de transmiterea actelor de constatare sau actelor premergătoare organelor de urmărire penală, în vederea instrumentării specifice.

Ca o confirmare a eficienței operaționale și unei mai corecte orientări în alocarea resurselor, a crescut gradul de finalizare a acțiunilor întreprinse prin sesizarea organelor competente să înceapă urmărirea penală, numărul sesizărilor dublându-se, practic, în 2000 față de 1997 (n.n.: acest salt este, în bună măsură, un răspuns specific la intensificarea infracțiunilor în special pe componenta economică a siguranței naționale).

Creșterea contribuției Serviciului Român de Informații la combaterea faptelor pendinte de corupție și criminalitate organizată s-a datorat și colaborării fructuoase cu Grupul Operativ Central și cu grupurile teritoriale care funcționează pe lângă organele Parchetului, cărora le-au fost conferite atribuții speciale în acest domeniu.

Acest aspect reprezintă doar una dintre urmările benefice ale intensificării colaborării specifice cu organismele abilitate pe linia aplicării legii, atitudine concretizată în anul 2000 prin semnarea Protocolului privind organizarea cooperării între S.R.I. și Ministerul Public pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin în domeniul siguranței naționale.

Ca răspuns la dinamica situației operative pe coordonatele amenințărilor transfrontaliere și în concordanță cu atenția și resursele alocate pentru combaterea lor, în perioada de referință a crescut potențialul de descurajare al S.R.I. la adresa:

- rețelelor criminalității organizate transfrontaliere. Astfel, S.R.I. a contribuit substanțial - inclusiv în cadrul cooperării cu Grupul Operativ Central - la destructurarea unor rețele de trafic cu țigări, armament, droguri etc., care-și creaseră un sprijin solid în cadrul unor nuclee infracționale formate din cetățeni români și străini, cu posibilități operaționale la marile "porți de intrare" în România (printre care Aeroportul Otopeni, portul Constanța, nodul feroviar/rutier Giurgiu);
- nucleelor și manifestărilor subsumate ori asociate terorismului. În acest sens, a fost imprimat activității informativ-operative pe profil antiterorist un caracter mult mai ofensiv, axat pe coroborarea sistematică a informațiilor cu relevanță pentru siguranța națională cu cele din domeniul infracționalității (comune sau organizate).

De altfel, acțiunile hotărâte, derulate constant de S.R.I. pe linia combaterii terorismului și activităților ilegale conexe au avut ca expresie concludentă faptul că, așa cum am arătat și mai sus, pe teritoriul României nu s-a înregistrat, în perioada de referință, nici o acțiune de factură teroristă;

- altor categorii de manifestări cu potențial de risc la adresa siguranței naționale, dezvoltate de (sau prin) cetățeni străini rezidenți în România.

Ca rezultat al prestației profesioniste din partea structurilor specializate pe principalele linii de muncă ale Serviciului Român de Informații, de la 01.01.1997 și până în prezent au fost instituite, prin intermediul Ministerului de Interne, măsuri de expulzare și de declarare ca indezirabili a 165 persoane, implicate în activități contrare siguranței naționale. În perioada supusă analizei - iulie 1999 - decembrie 2000 - asemenea măsuri au fost aplicate unui număr de 119 persoane.

Secțiunea 2. Coordonate ale demersului instituțional

Deoarece intervalul 1997-2000 a reprezentat o etapă distinctă în strategia de consolidare și modernizare a Serviciului Român de Informații din mai multe perspective - conceptual, normativ, structural, acțional și relațional - precum și pentru a face posibilă o evaluare a rezultatelor obținute și a fundamenta viitoarele etape ale acestui proces, considerăm necesar a fi făcute câteva precizări asupra concluziilor ce defineau stadiul de la care s-a plecat la jumătatea anului 1997:

- instituția dispunea, în acel moment, de un fond de personal, aflat în plin proces de întinerire și profesionalizare, atașat valorilor statului de drept. Ca urmare, Serviciul s-a numărat, cu siguranță, printre instituțiile în care schimbările la vârf asociate mecanismului democratic - și, ulterior, transformările interne necesare - s-au derulat cât se poate de normal, fără sincope funcționale. Calitatea factorului uman a reprezentat, de altfel, un element esențial în proiectarea unei noi etape a procesului de reformă instituțională;
- preocupările și demersurile de ordin conceptual, organizatoric și analitic erau insuficient adaptate la evoluțiile riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale, îndeosebi a celor cu manifestări atipice;
- Serviciul Român de Informații resimțea - și continuă, de altfel, să resimtă și astăzi, într-o anumită măsură - efectele lacunelor și inadvertențelor cadrului normativ și doctrinar ce reglementează domeniul siguranței naționale;
- relaționarea S.R.I. cu alte structuri din sistemul național de apărare, ordine publică și siguranță națională, precum și cu celelalte instituții fundamentale ale statului erau marcate de unele disfuncții datorate, pe de o parte, unor cauze obiective (ținând de inconsistența reglementărilor aplicabile în planul cooperării inter-agenții) care, în parte, mai persistă și în prezent, iar pe de altă parte unor atitudini subiective manifestate la nivelul unor factori responsabili;
- deschiderile preexistente în planul relaționării externe, cu servicii de informații străine, se aflau, în cea mai mare parte, în faza de tatonare, ceea ce nu permitea Serviciului să susțină - prin mijloace specifice - atingerea unor obiective majore ale statului român, cum sunt integrarea europeană și euro-atlantică.

Încă de la debutul mandatului, în concepția managerială a noii conduceri a Serviciului, prioritatea nr.1 a reprezentat-o optimizarea stilului de conducere, condiție esențială pentru succesul demersului de îmbunătățire a parametrilor de performanță ai activităților desfășurate pe palierele de execuție.

În acest plan, pornindu-se de la cunoașterea și recunoașterea valorii cadrelor, noua conducere a S.R.I. - promotoare și adeptă a principiului muncii în echipă - a insistat, într-o primă etapă, pe întărirea structurilor destinate, prin Regulamentul de organizare și funcționare, să elaboreze și să adopte deciziile în cadrul Serviciului.

Problemele esențiale pentru optimizarea activității S.R.I. au fost analizate cu toată atenția, după caz, în formulele structurale cu rol coordonator central, care îmbină puterea de decizie și responsabilitățile principalilor factori de conducere din instituție cu expertiza cadrelor de comandă din unitățile componente ale Serviciului.

Convergent cu această viziune, a fost inițiat și dezvoltat un proces de rearticulare a mecanismelor funcționale esențiale ale S.R.I. (mai puțin spectaculos pentru observatori exteriori instituției, însă profund și eficient, derulat într-o paradigmă adecvată statutului unui serviciu de informații - perseverența discretă), proces fundamentat, în esență, pe următoarele obiective:

- reconfigurarea orientărilor operaționale și desemnarea unor priorități în derularea activităților de bază, în funcție de necesitățile etapei traversate de societatea românească, de evoluțiile fenomenelor de natură să afecteze interesele perene ale României și în conformitate cu modificările intervenite în dimensiunea și dinamica riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale;
- restructurarea unor linii de muncă și unități din componența S.R.I., astfel încât să se realizeze, în condițiile utilizării eficiente a resurselor disponibile, o concordanță optimă dintre configurația internă a Serviciului și provocările emergente din contextul operațional;
- reconfigurarea de o manieră radicală a procesului de selecție, recrutare, formare profesională și promovare a cadrelor, obiectivul central al acestuia constând în stimularea valorii (demonstrată prin calități personale și rezultate obținute în muncă) și, pe acest fond, întărirea la toate palierele ierarhice și în toate unitățile Serviciului a actului de comandă;
- regândirea raporturilor cu societatea civilă și întărirea relațiilor de colaborare cu celelalte instituții ale statului cu abilități în domeniul securității naționale, respectiv cu structuri similare din state cu interese și atitudini compatibile cu interesul național și opțiunile strategice fundamentale ale României.

În scopul materializării obiectivelor sus-amintite, au fost stimulate, prin toate pârghiile disponibile, accelerarea procesului de sedimentare a acumulărilor de experiență preexistente la nivelul Serviciului, înglobându-l într-un demers novator, ce a însumat evoluții concomitente pe coordonate interconexate, din planurile: conceptual, organizatoric și relațional.

2.1. Evoluții în plan conceptual

Serviciul Român de Informații a depus, în timp, eforturi consistente pentru a depăși dificultățile induse de lacunele ori inadvertențele cadrului normativ și doctrinar aplicabil în materia siguranței naționale.

În aceste condiții, din necesitatea racordării permanente la imperativele derulării activității specifice strict în cadrul legii, în condițiile în care riscurile și amenințările nou apărute impuneau o ripostă adecvată, S.R.I. și-a dezvoltat continuu capacitatea conceptuală în materia siguranței naționale, absolut necesară în fundamentarea unor orientări operaționale eficiente.

Aceste demersuri au impus eforturi deosebite, în condițiile unei veritabile munci de pionierat mai ales pe coordonatele analizei de siguranță națională, reglementării interne, organizării și planificării activității informativ-operative, evaluării rezultatelor activității.

În acest context, S.R.I. a fructificat noile deschideri în domeniul cooperării internaționale și pentru optimizarea procesului continuu de adaptare a instituției la principiile și normele de funcționare ale unui serviciu de informații într-un stat de drept, ca și la noua situație strategică în care se plasează România, prin ajustarea obiectivelor, organizării interne și a modalităților de acțiune.

Astfel de demersuri - destinate, în fond, eficientizării activităților specifice - s-au finalizat, în ultima perioadă, prin definirea orientărilor strategice și obiectivelor prioritare ale S.R.I., care concordă pe deplin cu orientările generale în politica internă și externă a statului român și cu "Strategia de Securitate Națională a României", aprobată în ședința Consiliului Suprem de Apărare a Țării din 18 iunie 1999 (document la geneza căruia a contribuit și S.R.I.). În materializarea lor s-a procedat la elaborarea, amendarea și punerea în aplicare a unei game largi de noi Ordine ale Directorului S.R.I. și alte instrumente de reglementare pe diverse linii de muncă, în conformitate cu mutațiile înregistrate în plan legislativ și în situația operativă.

2.2. Măsuri de ordin organizatoric

Dimensiunea structurală

Conform orientărilor adoptate în plan managerial, conducerea instituției și-a asumat și a urmărit constant următoarele obiective prioritare:

- optimizarea actului de conducere și coordonare a activității unităților centrale și teritoriale;
- asigurarea unei structuri echilibrate și flexibile a instituției, care să permită atât îndeplinirea criteriilor de funcționalitate în relaționarea pe verticală și orizontală a unităților componente, cât și adaptarea Serviciului, în ansamblu, la dinamica operativă și la evoluțiile cadrului normativ.

Aceasta a impus un proces de reorganizări succesive, ale cărui etape sunt: evaluarea fenomenelor relevante pentru siguranța națională; adoptarea măsurilor organizatorice necesare pentru fundamentarea unui răspuns operațional optim; derularea acțiunilor specifice pe linia prevenirii riscurilor și amenințărilor semnalate; culegerea și analizarea datelor ilustrative cu privire la reacțiile vectorilor purtători ai acestora în raport cu măsurile adoptate de instituție; adaptarea noilor operațiuni la respectivele reacții; previzionarea unor evoluții posibile; perfecționarea, în timp real, a mijloacelor și metodelor utilizate, în funcție de eficiența dovedită în teren.

Demersurile subsumate acestui scop au vizat, cu precădere, realizarea indicilor de performanță în activitățile specifice desfășurate de palierele de execuție pe toate liniile de muncă, prin elaborarea sau perfecționarea, în urma analizei schimbărilor survenite în plan operativ, tactic și strategic, a principalelor documente de planificare și reglementare internă a activității, în conformitate cu evoluțiile actuale sau de perspectivă ale amenințărilor și surselor de risc pentru siguranța națională;

- restructurarea, reorientarea și optimizarea activității fiecărei unități din componența Serviciului Român de Informații, sens în care conducerea instituției a analizat (periodic și ori de câte ori situația a impus-o)

organigrama fiecărei unități centrale și teritoriale, în scopul adaptării configurației acestora la particularitățile misiunilor ce le-au fost destinate.

O primă expresie concretă, de valoare programatică, în materializarea acestor obiective s-a conturat - imediat după derularea analizelor preliminare la nivelul conducerii instituției - prin elaborarea noului Regulament de organizare și funcționare a S.R.I., aprobat de Consiliul Suprem de Apărare a Țării la 23 septembrie 1997.

Pe căile deschise de noul Regulament și în virtutea necesităților apărute pe parcurs, au fost stabilite și transpuse în practică alte măsuri organizatorice. În acest sens, este de reținut că organigramele unităților centrale și teritoriale ale S.R.I. nu au fost regândite într-o concepție statică, imuabilă, ci au făcut (inclusiv de-a lungul intervalului de referință) obiectul unor analize periodice succesive, astfel încât disfuncțiile persistente să fie eliminate, prin abordări suplimentare de natură organizatorică, în cel mai scurt timp posibil.

În această viziune:

- au fost restructurate linii de muncă principale, prin înființarea unor structuri și substructuri specializate pe domenii mai bine conturate, pentru creșterea capacității de cuprindere a problematicii specifice la nivel național;
- a fost regândită și redefinită concepția de muncă pe alte linii, renunțându-se la unele obiective care nu se mai încadrau strict și direct în problematica majoră de siguranță națională și direcționându-se mai ferm efortul informativ spre amenințările actuale specifice fișlelor respective, ca și spre cerințe derivate din perspectiva integrării României în structurile europene și euro-atlantice;
- a fost stimulată creșterea capacității de prevenire și ripostă antiteroristă, prin adaptarea - în plan informativ și operațional - a structurilor proprii la actualele dominante ale contextului internațional și intern în domeniu;
- a fost redefinită problematica specifică de protecție a activității și a cadrelor S.R.I., adaptând-o la exigențele contextului operațional și preluând unele elemente de interes din practica și experiența structurilor similare europene și euro-atlantice, concomitent cu redimensionarea compartimentelor funcționale de profil.

Principiul fundamental după care s-au ghidat noile demersuri în acest plan a fost asigurarea caracterului preventiv al muncii de protecție, astfel încât să fie eliminate, în timp util, premisele unor evoluții purtătoare de risc pe o astfel de coordonată deosebit de importantă, scop în care:

- a fost consolidat sistemul intern de îndrumare și control, în sensul sporirii rolului preventiv-corectiv al structurilor specializate din acest domeniu;
- a fost perfecționată asistența juridică de specialitate a tuturor activităților operative și neoperative desfășurate în interiorul Serviciului, atât la nivel central, cât și pe plan teritorial, concomitent cu extinderea și consolidarea raporturilor de cooperare ale instituției cu Parchetele, îndeosebi după semnarea protocolului privind înființarea Grupului Operativ Central și a grupurilor operative teritoriale, la nivelul Parchetelor de pe lângă Curțile de Apel;
- a fost îmbunătățită relaționarea cu societatea civilă, prin constituirea, în cadrul Secretariatului General, a unui compartiment specializat în furnizarea, către cetățeni, a datelor de arhivă necesare reconstituirii unor drepturi legale etc.;
- a fost întărit rolul structurii specializate în materia auditului intern și controlului financiar preventiv, în conformitate cu prevederile Ordonanței nr.119 din 31.08.1999, măsurile propuse fiind aprobate prin Hotărârea C.S.A.T. nr.0052 din 13.06.2000;
- au fost adoptate noi măsuri în plan structural, în vederea îndeplinirii la parametri optimi a rolului central ce revine S.R.I. în cadrul sistemului instituțional românesc destinat implementării prevederilor Capitolului IV (Probleme de securitate) din Planul de pregătire în vederea aderării la N.A.T.O. (M.A.P.) și, în context, pentru exercitarea atribuțiilor în cadrul Autorității Naționale de Securitate;
- au fost restructurate eșaloanele teritoriale ale Serviciului, în conformitate cu concluziile unor analize care au evidențiat existența unor resurse operative insuficient valorificate în raport cu necesitățile reale de cunoaștere, prevenire și contracarare a amenințărilor la adresa siguranței naționale în plan teritorial.

Politica de personal

Așa cum s-a menționat deja, preocuparea pentru asigurarea unui bun management al resurselor umane a constituit, practic, axa reformei instituționale pe care a traversat-o Serviciul Român de Informații.

Pe această coordonată, principalele seturi de măsuri, aplicate la scara întregii instituții, au vizat, în esență, materializarea următoarelor obiective majore:

- îmbunătățirea structurilor organizatorice și de personal, astfel încât să fie posibilă optimizarea activității tuturor eșaloanelor și adaptarea lor la realitățile contextului operațional. În acest sens, s-a realizat o permanentă evaluare asupra necesarului de personal, din care au rezultat, ca necesități, optimizarea actului de comandă, atragerea unor specialiști din domenii civile de interes pentru securitatea națională și ridicarea standardelor de calitate profesională a efectivelor, cu prioritate pe liniile informativ-operative;
- promovarea și susținerea constantă a unor activități de instruire și perfecționare profesională adecvate, unitar concepute, care să asigure îndeplinirea la cote performante a misiunilor încredințate cadrelor formate, specializate ori perfecționate în cadrul Serviciului.

În plan concret, principalele direcții de activitate au constat în:

- perfecționarea sistemului de selecționare, verificare, încadrare, apreciere și promovare a personalului.

Pe această linie, noi instrucțiuni și metodologii, instituite prin Ordine ale Directorului S.R.I., s-au constituit în instrumente de lucru mai eficiente, la îndemâna comenzilor unităților și altor categorii de cadre implicate în acest proces.

Totodată, activitatea de selecționare a fost mai bine organizată și coordonată de factorii abilitați, procesul decurgând în conformitate cu nevoile reale ale unităților - cu predilecție a celor informativ-operative și tehnic-operative - și, în baza unor criterii de selecție reconsiderate, mult mai exigente decât cele anterior aplicate.

Procesul de întinerire a aparatului, inclusiv cu specialiști din viața civilă, s-a desfășurat ținând cont de trecerea în rezervă atât a unor cadre ajunse la limita de vârstă, cât și a celor ce nu au reușit să se adapteze la noul stil de abordare a amenințărilor, mult mai dinamic și mai complex.

În paralel, în perioada de referință s-au adoptat măsuri speciale menite să limiteze fluctuația personalului și să asigure stabilitatea efectivelor pe ansamblul instituției, precum și pe unități și profiluri de muncă. Deși bilanțul încadrării/pierderi a fost, în perioada de referință, pozitiv, la nivelul instituției se menține încă un deficit de cadre.

Aprecierea, promovarea, eliberarea din funcție, mutarea și detașarea cadrelor din unitățile S.R.I. s-au derulat, de asemenea, după noi reglementări interne, astfel încât gradul de competitivitate al cadrelor să capete cele mai adecvate expresii în chiar funcțiile ocupate;

- accentuarea procesului de optimizare a actului de comandă. S-au ameliorat substanțial neajunsurile care s-au înregistrat anterior la nivelul unor cadre investite cu funcții de comandă.

Au fost, astfel, înlocuiți din funcțiile de conducere ofițerii care nu au probat calitățile necesare, au adoptat un stil de muncă defectuos, nu au reușit să se adapteze cerințelor specifice ori au încălcat unele norme profesionale.

S-a urmărit cu consecvență promovarea, exclusiv pe criterii de competență, a unor ofițeri valoroși din rândul tinerilor cu perspectivă și posibilități de dezvoltare în activitățile specifice.

Ocuparea funcțiilor de comandă vacante s-a făcut, în marea majoritate a cazurilor, prin concursuri la care - în conformitate cu noile reglementări - au participat minimum 2-3 candidați, înscriși în urma publicității obligatorii, la scara tuturor structurilor de profil din instituție;

- adaptarea, prin perfecționări succesive, a procesului de pregătire și perfecționare profesională la mutațiile înregistrate de situația operativă.

Acest obiectiv a impus derularea consecventă a unor demersuri, subordonate - și pe această dimensiune - unui set de noi reglementări, concordante cu o viziune strategică unitară în domeniu, care instituie obligativitatea parcurgerii în mod ascendent, de către ofițerii și subofițerii Serviciului, a unor paliere de instruire, organizate astfel încât să asigure, concomitent, aprofundarea cunoștințelor și specializarea în domeniul în care aceștia își desfășoară activitatea.

În privința eforturilor depuse, în perioada iulie 1999 - decembrie 2000, în planul pregătirii personalului, sunt ilustrative următoarele aspecte:

- organizarea unui număr de 72 cursuri (26 de inițiere și 46 de perfecționare), în care au fost cuprinse peste 2.000 de cadre;
- gestionarea problemelor legate de completarea studiilor prin urmarea cursurilor unor instituții de învățământ superior de către 598 cadre militare și salariați civili din unitățile S.R.I..

De remarcat că, în același interval, au absolvit sau urmează cursurile celei de-a doua facultăți un număr de 166 ofițeri. Astăzi, 37 cadre militare și salariați civili dețin titlul de doctor în științe, iar 135 sunt doctoranzi.

Semnificativ poate fi, în context, ca dovadă a calității demersului de formare profesională din S.R.I., faptul că principala structură de învățământ din sistem - Institutul Național de Informații - a fost transformată, prin Hotărâre a Guvernului, în Academie, iar analizele derulate asupra prestației acesteia la nivelul Ministerului Educației Naționale și Consiliului Național de Evaluare și Acreditare Academică au fundamentat acreditarea, încă din 1998, a Facultății de Psihosociologie și reînnoirea autorizării Facultății de Științe ale Comunicării.

Aceste rezultate nu ar fi fost posibile fără un cert câștig într-un plan esențial pentru procesul intern de formare/specializare/perfecționare profesională, și anume creșterea sensibilă, în perioada de referință, a calității corpului profesoral din Academia Națională de Informații, precum și din centrele de pregătire ale S.R.I..

Este de reținut, în acest context, că, la data de 31.12.2000, media de vârstă a personalului S.R.I. era de sub 37 de ani, ponderea celor încadrați în structurile informative după 1990 ridicându-se la circa 84%.

În concluzie, se poate aprecia că, în acest moment, Serviciul Român de Informații dispune de un corp de profesioniști pe deplin apt să-și îndeplinească misiunile încredințate pe fiecare dintre profilele de activitate specifice instituției.

Dimensiunea financiar-logistică

Procesul de reformă structurală a întregului Serviciu, aflat în derulare, a inclus și activitatea desfășurată pe linie de asigurare logistică. Schimbările de fond în cadrul S.R.I., menite să permită o permanentă adaptare a instituției la evoluțiile dinamice înregistrate, în ultimii ani, de societatea românească nu ar fi fost posibil de realizat fără asigurarea necesarului de bunuri materiale și servicii indispensabile unităților informativ-operative, chiar și în condițiile restricțiilor impuse de austeritatea bugetară.

În condițiile date, pentru conducerea Serviciului Român de Informații, optimizarea componentei logistice a activității instituției a reprezentat, în perioada supusă analizei, una dintre cele mai constante priorități.

Dincolo de preocupările evidențiate cu prilejul altor momente de bilanț, este de subliniat că, la sfârșitul anului 1999, a fost reglementată - prin Ordin al Directorului Serviciului Român de Informații - activitatea Comandamentului Financiar - Logistic, prin care, într-o viziune unitară, s-au reformulat atribuțiile respectivei structuri. Ca urmare a aplicării consecvente a acestor măsuri, au fost obținute rezultate notabile în domeniu, între care și descărcările de gestiune din partea Curții de Conturi pentru anii 1998 și 1999, realizate în 1999 și, respectiv, 2000.

Lucrările de investiții demarate, având ca obiectiv realizarea de spații pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru, pentru desfășurarea corespunzătoare a pregătirii profesionale și militare, asigurarea spațiilor tehnice și de depozitare necesare au continuat într-un ritm satisfăcător, deși nu s-a reușit satisfacerea tuturor exigențelor impuse de natura activității structurilor interne.

În anul 1999 au fost finalizate două noi obiective care asigură condiții superioare de pregătire pentru cadrele operative dintr-o mare unitate a Serviciului. Sunt finalizate sau în curs de finalizare noi lucrări de construcții/refacere/extindere la alte 5 obiective din București, în cadrul unui program menit să asigure sedii adecvate pentru toate unitățile centrale ale S.R.I..

Printre reușite se numără, de asemenea, finalizarea unor obiective și achiziționarea de imobile destinate sediilor unor unități teritoriale.

Si dotările tehnico-materiale au constituit un subiect de preocupare susținută pentru factorii responsabili, achizițiile fiind orientate într-o viziune concordantă cu evoluțiile actuale din contextul operațional.

Spre ilustrare, menționăm că dotarea Brigăzii Antiteroriste cu armament ultramodern și echipamente complexe de intervenție AT, cu aparatură și mijloace de control antiterorist-antidetunare și cu mijloace de transport (terestru și aerian) a cunoscut o dinamică extrem de susținută.

În scopul suplinirii nivelului redus al fondurilor alocate, s-a încercat prin eforturi proprii (derularea unor programe de cercetare-dezvoltare) identificarea și punerea în aplicare a unor soluții de modernizare și realizare de produse competitive, interoperabile la nivel național și internațional.

Demersurile în plan logistic au vizat, totodată, finalizarea sau achiziționarea unor imobile cu destinația "spații de cazare" (locuințe de serviciu și cămine de garnizoană).

Au fost finalizate lucrări de investiții la imobile totalizând 259 locuințe, la care se adaugă 44 aflate în curs de finalizare. În anii 1999 și 2000, un număr de alte 172 apartamente (locuințe și spații în cămine) au fost achiziționate de pe piață.

Cu toate eforturile depuse, în condițiile ritmului de înprospătare a personalului Serviciului Român de Informații cu specialiști și cadre tinere, insuficiența fondurilor destinate achiziționării de locuințe de serviciu nu a permis satisfacerea necesităților de această natură ale personalului, astfel încât, în prezent, numărul de solicitări de asigurare a condițiilor de locuit nesoluționate continuă să oscileze în jurul cifrei de 1.000.

2.3. Orientări în plan relațional

Începând cu conducerea instituției, întregul efectiv al S.R.I. s-a dovedit, și în perioada de referință, conștient de faptul că Serviciul nu este nicidecum o entitate izolată, cu funcționare autarhică, ci o componentă a mecanismului instituțional specific unui stat de drept și, în același timp, o structură cu adânci rădăcini în societatea pe care o servește și din care, totodată, își extrage motivația și energiile. În consecință, personalul S.R.I. și-a asumat și a respectat, fără excepție, obligațiile ce derivă din regulile de relaționare cu alte structuri ale statului și cu societatea civilă.

Mai mult decât atât, S.R.I. - ferm atașat orientărilor strategice de politică externă a României - a contribuit, în limita competențelor legale, la consolidarea raporturilor statului român cu spațiile de interes major, printr-o intensă și fructuoasă relaționare.

Controlul civil

În perioada analizată, raporturile instituției noastre cu Comisia comună permanentă a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității S.R.I. s-au consolidat.

Serviciul a furnizat cu promptitudine și transparență toate datele necesare Comisiei pentru a-și îndeplini atribuțiile legale. În acest sens, au fost transmise răspunsuri la circa 120 de solicitări scrise, oferindu-se, totodată, toate explicațiile necesare clarificării, cu operativitate, a unor probleme curente aflate în atenția Comisiei.

Sunt de evidențiat, în acest context, și:

- ampla acțiune de examinare, de către structura parlamentară abilitată, a sistemului de acte normative cu caracter intern, sub aspectul concordanței cu legislația în vigoare, la finalul căreia nu s-au constatat inconsecvențe pe linia respectării legii;
- rezultatele controalelor inopinate derulate atât de membrii Comisiei, cât și de conducerea S.R.I., în unitățile informativ-operative, în vederea examinării modului în care măsurile specifice care presupun îngrădirea exercitării unor drepturi constituționale au respectat prevederile legale în materie. Controalele au demonstrat că toate aceste măsuri au fost dispuse numai cu aprobarea Parchetului și în baza unor indicii substanțiale că subiecții acestora derulau acțiuni generatoare de riscuri la adresa siguranței naționale;
- concluziile controalelor complexe, cu caracter permanent, derulate de Comisia parlamentară în ceea ce privește achizițiile directe și licitațiile organizate de S.R.I., care au evidențiat modul corect în care au fost gestionate fondurile instituției destinate aprovizionării curente și investițiilor.

Comisia parlamentară s-a implicat activ și în verificarea modului în care sunt organizate accesul, consultarea și protecția fondurilor arhivistice existente în Arhiva Centrală a S.R.I., precum și în arhivele unităților teritoriale, fiind interesată în realizarea premiselor corecte aplicării a Legii nr.187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca poliție politică.

În acest plan, au fost atestate, în urma unei serii de controale tematice derulate de-a lungul întregului interval de referință, respectarea unui ansamblu de norme interne și instituirea unor măsuri organizatorice care s-au dovedit pe deplin eficiente în asigurarea unui acces strict la fondurile arhivistice aflate în custodia S.R.I..

Membrii Comisiei parlamentare au folosit, ori de câte ori a fost cazul, oportunitatea de a lua contact direct cu realitățile instituției, făcând vizite în unități centrale și teritoriale ale S.R.I. și participând la ședințele de analiză-bilanț a activității acestor structuri. De asemenea, au fost urmărite îndeaproape evoluțiile pe linia modernizării procesului de formare și perfecționare a cadrelor.

Reținem, ca pe o practică de reciprocă utilitate, audierea, cu diverse prilejuri, de către membrii Comisiei, a directorului S.R.I. și a adjunctilor săi, a șefilor unor unități centrale și teritoriale, din care s-au desprins concluzii valoroase.

În context, este de amintit faptul că membrii Comisiei au avut prilejul să constate, fără dubiu, parametrii exacti ai activității derulate de Serviciul Român de Informații în vederea prevenirii unor situații de criză pe teritoriul nostru național și, ulterior declanșării acestora, pentru combaterea posibilelor evoluții periculoase angrenate.

Serviciul Român de Informații a prezentat Parlamentului rapoarte de activitate ce acoperă perioada mai 1997 - iunie 1999, documente care au fost dezbătute în februarie 2000.

Pentru întregirea unei imagini corecte asupra modului în care instituția s-a raportat la forul legiuitor al țării, este de amintit și faptul că, de la preluarea mandatului, directorului S.R.I. i-au fost adresate, de către parlamentari, 52 de întrebări și interpelări, la care s-au dat, în termenele prevăzute de regulamentele celor două Camere, răspunsuri documentate, menite să clarifice problemele puse în discuție.

La acest punct, este de amintit și faptul că Serviciul nostru a pus la dispoziția Comisiei de control și altor Comisii parlamentare legi și alte acte normative în vigoare în diverse state cu tradiție democratică, pentru documentarea membrilor acestora în vederea îmbunătățirii cadrului legal intern în domeniul siguranței naționale.

Raporturile cu C.S.A.T.

Pe această coordonată, este de evidențiat că, începând din toamna anului 1997, relansarea procesului de adaptare a structurilor organizatorice ale S.R.I. la sarcinile tot mai complexe pe care instituția noastră trebuie să le îndeplinească s-a realizat - așa cum este firesc - cu sprijinul și sub coordonarea nemijlocită a Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Astfel, au fost propuse și s-au aprobat de către C.S.A.T. noul Regulament de funcționare al Serviciului, precum și măsurile avute în vedere de conducerea S.R.I. privind reorganizarea unor unități centrale, respectiv dezvoltarea ori înființarea unor noi unități, sub imperativul cuprinderii corespunzătoare a volumului în creștere al problematicei din anumite domenii ale activității specifice.

În perioada de referință, C.S.A.T. a comunicat S.R.I. 77 dintre hotărârile sale prin care, pe lângă măsurile sus-menționate, au aprobat propunerile vizând: direcțiile de activitate ale S.R.I.; bugetele anuale și cheltuielile operative; relațiile cu structuri similare din alte state; verificări în arhiva Securității etc..

În conformitate cu planurile anuale de activitate ale C.S.A.T., în intervalul de referință S.R.I. a înaintat, spre dezbateră, 73 de materiale (rapoarte, analize, informări) ce au vizat problematica de actualitate a siguranței naționale și care au fost necesare pentru fundamentarea unor decizii importante adoptate la nivelul Consiliului.

De asemenea, S.R.I. a informat C.S.A.T., prin rapoarte periodice, în legătură cu modul în care instituția își îndeplinește misiunile, atât cele care-i revin direct, cât și cele executate în cooperare.

Relațiile cu alte instituții ale statului

Relațiile stabilite între S.R.I. și celelalte componente ale sistemului național de apărare, ordine publică și siguranță națională evidențiază, ca pozitivă, disponibilitatea manifestată de toate instituțiile statului, în cooperarea destinată gestionării unor situații de criză apărute, mai ales în ultima perioadă, atât în plan intern, cât și în exteriorul granițelor.

S.R.I. a manifestat permanent inițiativă și disponibilitate în cooperarea, pe probleme de interes comun, cu celelalte structuri din sistemul apărării, ordinii publice și siguranței naționale, precum și cu alte instituții ale statului. Pentru o mai precisă definire a cadrului de acțiune, multe dintre raporturile de cooperare cu caracter de continuitate au fost reglementate prin protocoale ce și-au demonstrat eficiența în practică.

În același sens, s-a colaborat la elaborarea, definitivarea și avizarea a peste 100 de proiecte de acte normative (legi, hotărâri ale Guvernului, ordonanțe de urgență ale Guvernului), precum și a unor proiecte de acorduri internaționale.

S.R.I. a demonstrat deschidere și consecvență în dorința de a continua și adânci cooperarea și cu celelalte instituții ale statului. Această atitudine este consonantă cu realitatea că, dată fiind preocuparea sa constantă și datorită de a analiza consecvent și cu maximă acuitate mutațiile din contextul operațional, Serviciul Român de Informații a conștientizat mai acut imperativele subsumate unui adevăr de necontestat: responsabilitatea pentru bunul mers al țării revine ansamblului autorităților publice, în condițiile în care siguranța națională nu poate fi protejată eficient prin demersuri individuale, inevitabil fragmentare și lacunare, ci prin cooperarea continuă și substanțială a tuturor structurilor abilitate.

Relaționarea externă

În virtutea competențelor sale legale și în conformitate cu direcțiile politicii externe promovate de statul român, S.R.I. a deschis și susține relații de cooperare cu instituții similare din străinătate, respectând prevederile Legii nr.14/1992 și hotărârile adoptate la nivelul C.S.A.T..

Obiectivul principal al politicii de relații externe, promovat de conducerea Serviciului, vizează protejarea siguranței naționale a României inclusiv prin implicarea activă în crearea și menținerea unui climat de securitate regională și global-europeană.

Analiza diacronică a activităților pe coordonata relaționării atestă, indubitabil, o dinamică ascendentă, marcând dezvoltări pe toate palierele, mai ales din 1999.

Progresiv, s-au dezvoltat, pe baza principiului beneficiului reciproc, relațiile cu serviciile secrete din unele țări vecine și din regiune (pe baze bi - sau trilaterale), cu cele din spațiul euro-atlantic, precum și din alte zone ale lumii de interes pentru România.

Totodată, s-au pus bazele și, ulterior, s-au dezvoltat relații cu organisme internaționale angajate în combaterea amenințărilor nonmilitare transfrontaliere. În domeniile devenite deja "clasice" în cooperare - respectiv combaterea terorismului, a criminalității organizate și a proliferării armelor de distrugere în masă -, parteneriatul în care este angrenat S.R.I. prezintă un trend continuu ascendent.

În acest context, este de evidențiat certitudinea că, în baza prestației structurilor și cadrelor specializate ale S.R.I. în cooperarea externă pe profil (ce a cunoscut, în perioada de referință, o dinamică deosebită, atât în ceea ce privește numărul de acțiuni, cât și complexitatea problemelor operative lucrate în colaborare cu diverși parteneri străini), România - care nu se confruntă și nici nu "exportă" astfel de manifestări de o mare gravitate - este percepută, totuși, ca un stat deosebit de interesat și activ în combaterea amenințărilor transfrontaliere majore.

Un accent deosebit a fost pus pe acumularea de expertiză din partea unor servicii de siguranță națională din țări cu tradiție democratică, privind noi tipuri de amenințări generate de fenomenele de criminalitate în domeniul informatic, problematică în care Serviciul nostru are, deocamdată, o experiență redusă.

Mențiuni aparte se impun, însă - dată fiind consistența implicării profesionale a Serviciului - pentru acțiunile de relaționare externă legate direct și explicit de contribuția specifică a S.R.I. la materializarea obiectivelor strategice naționale de integrare europeană și euro-atlantică.

În acest sens, sunt de evidențiat următoarele aspecte:

- în perioada analizată, relația S.R.I. cu Oficiul de Securitate al N.A.T.O. (N.O.S.) a atins parametrii unui parteneriat structurat și intensificat. S-a realizat un nivel avansat de relaționare, în care consultanța experților N.O.S. s-a permanentizat și acoperă toate domeniile specifice standardelor de securitate N.A.T.O.: cadrul legal în domeniul securității, securitatea personalului, securitatea fizică, securitatea industrială și INFOSEC;
- în același timp, problematica securității N.A.T.O. a devenit o constantă a relațiilor bilaterale cu serviciile partenere din spațiul euro-atlantic, inclusiv din țările admise în primul val al extinderii Alianței;
- pe dimensiunea Programului Național de Aderare (N.A.P.), S.R.I. s-a afirmat în această relație ca titular de facto al Capitolului IV - Probleme de Securitate - iar, pe de altă parte, a participat la dezbaterea și elaborarea celorlalte patru capitole ale Programului;
- în această calitate (de coordonator al Capitolului IV), S.R.I. a contribuit esențial la înființarea Autorității Naționale de Securitate, care a marcat îndeplinirea unui obiectiv de primă importanță al acestui capitol, pentru anul 2000.

Delegația N.O.S., care a efectuat o vizită în România în luna octombrie 2000, a ținut să felicite S.R.I. și celelalte instituții implicate pentru instituționalizarea Autorității Naționale de Securitate, considerând că aceasta are o importanță capitală pentru România și constituie un element esențial pentru orice alt obiectiv al Capitolului IV din Programul Național Anual de Integrare.

Calitatea acțiunilor derulate de S.R.I. în privința integrării a fost întărită și de rezultatul controalelor efectuate de N.O.S. în România. Cu acest prilej, oficialii N.O.S. au recomandat ca, în continuare, S.R.I. să se implice în asigurarea sistemelor de protecție a informațiilor N.A.T.O., inclusiv în cadrul Autorității Naționale de Securitate.

În calitate de titular al Capitolului IV, S.R.I. a acționat și ca element de interfață între N.O.S. și societatea civilă românească, reușindu-se și pe această cale conștientizarea mediilor interesate asupra exigențelor politicii de securitate N.A.T.O. și, totodată, transmiterea la nivelul conducerii Alianței a unui mesaj referitor la consensul național privind integrarea euro-atlantică.

Reprezentanții S.R.I. au ținut la curent Comisia Interdepartamentală cu problematica de securitate a Capitolului IV și au participat în cadrul Grupului de lucru (S.R.I., S.I.E., M.Ap.N., M.A.E.) la o activitatea periodică susținută, care a permis armonizarea punctelor de vedere și crearea cadrului optim de cooperare și schimb de informații;

- în contextul pregătirii României pentru aderare la Uniunea Europeană, S.R.I. a fost cooptat într-o serie de grupuri de lucru interdepartamentale organizate sub președinția M.A.E., în cadrul cărora contribuie direct la fundamentarea poziției autorităților române în negocierile cu U.E.;
- s-a acordat o atenție deosebită și procesului de inițiere a activității Centrului Regional pentru Combaterea Criminalității Transfrontaliere (SECI), fiind relevantă, în acest sens, participarea la o serie de reuniuni și task-force-uri pregătitoare și acordarea de consultanță de specialitate nucleului de cadre M.I. care a gestionat acest proiect.

Raporturile cu societatea civilă

În perioada de referință, Serviciul Român de Informații a continuat să acorde o importanță deosebită relațiilor instituției cu diverse componente ale societății civile, încercând să ofere opiniei publice informații complete și oportune cu privire la locul, rolul și sarcinile ce-i revin potrivit legii și să soluționeze cu maximă sollicitudine fiecare problemă care i-a fost adusă la cunoștință.

Astfel:

- semnificativă deschidere către societatea civilă a constituit-o înființarea, în luna noiembrie 1999, a adresei publice de poșta electronică a S.R.I. (relatii@sri.ro), la care au apelat din ce în ce mai multe persoane;
- în condițiile în care situația arhivelor Securității s-a aflat permanent în atenția mass media, S.R.I. a permis unui număr important de reprezentanți ai acestora accesul în arhivă, pentru conturarea unei imagini mai apropiate de realitate și informarea corectă a opiniei publice;
- în același context, un număr mare de cercetători din țară și străinătate au avut posibilitatea să studieze documente neoperative (cu valoare istoriografică) păstrate în arhivele instituției noastre, referitoare la o vastă tematică de istorie contemporană românească. De altfel, prin eforturi proprii, S.R.I. a redactat și

predat Fundației "Academia Civică" și Asociației Foștilor Deținuți Politici din România un "Dicționar al victimelor represiunii comuniste de la A la Z";

- în intenția de a repara efectele unor abuzuri comise în trecut, conducerea S.R.I. a fost receptivă la cererile de restituire a manuscriselor confiscate de către fostele organe de securitate și regăsite în arhivele primite în custodia sa în anul 1990. Astfel, autorii sau moștenitorii legali au primit circa 50.000 file manuscris;
- petițiile primite (peste 8.000 în perioada iunie 1997 - decembrie 2000), abordând diverse alte aspecte, au fost analizate de către compartimentele specializate ale instituției și au primit răspuns în termenul legal. Din totalul petițiilor, un număr relativ redus l-au constituit reclamațiile (circa 11%), care, însă, în marea lor majoritate, au semnalat aspecte ce nu intră în competența S.R.I. La toate acestea se adaugă (tot în intervalul sus-amintit) aproximativ 50.000 de cereri privind recunoașterea (constituirea) unor drepturi legale, care au impus verificări în fondul arhivistic preluat de la fostele organe de securitate;
- a fost acordat, de către factori din conducerea S.R.I., un număr important de audiențe (aproximativ 400), în cadrul cărora cetățeni români sau străini au abordat chestiuni de o largă diversitate. La acest punct, se impun și câteva precizări referitoare la preocupările S.R.I. pentru aplicarea prevederilor Legii nr.187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca poliție politică. De la începutul anului 2000, S.R.I. a demarat o amplă activitate organizatorică și logistică pentru asigurarea accesului reprezentanților Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (C.N.S.A.S.) la documentele Securității, pe care le deține în custodie. În acest scop, S.R.I. a fost prima instituție care a încheiat un protocol de colaborare cu C.N.S.A.S., document care prevede accesul, în condițiile legii, al reprezentanților Colegiului la sistemele de evidență și la dosarele Securității. Astfel, din partea Serviciului s-a asigurat o deplină transparență la solicitările respectivului for.

În concluzie, se poate aprecia că, pe temelia solidă reprezentată de modul în care cvasitotalitatea cadrelor S.R.I. au înțeles să-și facă datoria, atitudinile consecvente de solitudine și deschidere către societatea civilă au contribuit la instituirea unei tendințe ferme de consolidare a imaginii publice a instituției noastre, în pofida unor demersuri (din ce în ce mai izolate) care au urmărit distorsionarea ei.

Cea mai concludentă dovadă a acestei realități o reprezintă concluziile unei serii de sondaje de opinie care, în perioada de referință, au reflectat o creștere apreciabilă a încrederii populației în Serviciul Român de Informații.

Secțiunea 3. Concluzii

Aspectele sus-evidențiate ne întăresc convingerea că etapa 1997-2000 a procesului de reformă internă din S.R.I. a contribuit decisiv, prin rezultatele obținute în acești ani, la consacrarea deplină a Serviciului ca instituție eficientă, matură și echilibrată, integrată organic în structurile și mecanismele funcționale ale statului de drept, atașată valorilor constituționale și subordonată normelor derivate din ele.

Au fost evidențiate fără dubiu, prin multiplele mecanisme de control consacrate de cadrul normativ în vigoare, legalitatea acțiunilor specifice întreprinse, precum și echidistanța politică a instituției.

Direcțiile de acțiune și obiectivele asumate, în perioada de referință, de către Serviciul Român de Informații au exprimat o concepție modernă asupra menirii instituției, o bună conectare la realități și o adaptare dinamică și eficientă la contextul operativ.

Reorientările conceptuale și adaptarea în timp real a activității concrete la evoluțiile din câmpul tactic au demonstrat că instituția reprezintă un organism viu, care percepe direct mutațiile și își reglează permanent capacitatea de răspuns. Stau măturie, în acest sens, concluziile principale ale unor analize pragmatice, însușite de factori de răspundere exteriori S.R.I., care au evidențiat, printre altele:

- îmbunătățirea sensibilă a parametrilor de performanță ai activităților specifice;
- gradul sporit de congruență între concluziile rezultate din analiza contextului operativ, deciziile diverselor paliere ierarhice și, respectiv, acțiunile unităților specializate din compunerea instituției;
- asumarea tot mai adecvată a răspunderilor legale, rezultate din comandamentele etapei deosebit de importante pe care o traversează societatea românească, prin fixarea programatică și transpunerea în practică a unor priorități consonante cu proiecțiile dezvoltate de ansamblul instituțiilor de decizie politică și asumate de societate.

Ca expresii practice ale acestor evoluții, sunt sugestive, printre altele, următoarele aspecte:

- în demersul de stabilire a priorităților, a fost acordată o atenție deosebită acțiunilor, stărilor de fapt și fenomenelor generatoare de riscuri în planul siguranței naționale, ce induc efecte în - ori însoțesc - procesele de reformă subordonate obiectivelor majore de dezvoltare economico-socială a României și de aderare la spațiul geopolitic euro-atlantic;
- S.R.I. și-a dezvoltat, prin demersuri derulate în plan conceptual și aplicate în planurile organizatoric și acțional, capacitatea de anticipare și reacție adecvată la situațiile de criză, fapt ilustrat atât de confirmarea, de către unele evenimente interne și externe, a justeții orientărilor sale și a veridicității materialelor de informare cu caracter proiectiv, cât și de prestațiile instituției în cursul crizelor respective.
- În același timp, proiecțiile teoretice referitoare la imperatiile asociate atribuțiilor S.R.I. în perspectiva unor evoluții critice au condus la elaborarea și aplicarea, într-o concepție unitară, a unui nou set de reglementări interne referitoare la organizarea și funcționarea instituției în situații deosebite;
- noile tipuri de amenințări transfrontaliere (care constituie, așa cum am evidențiat anterior, cea mai importantă zonă de convergență a intereselor comune ce fundamentează în mod curent cooperarea cu structuri similare din străinătate) au putut fi abordate optim de către S.R.I., fapt care - fiind recunoscut și apreciat de parteneri - nu poate decât să contribuie la susținerea, pe o dimensiune importantă, a demersurilor naționale de integrare europeană și euro-atlantică.

În condițiile în care procesul reformativ va continua, în mare măsură pe coordonatele deja stabilite, care și-au dovedit viabilitatea, eficacitatea activității desfășurate de Serviciul Român de Informații se poate apropia și mai mult de parametrii de eficiență scontati, iar obiectivele ce vor fi asumate de acum încolo vor putea fi mai ușor atinse, în măsura în care eforturile interne vor fi susținute prin:

- dinamizarea procesului de legiferare a unor proiecte de acte normative esențiale, menite să asigure încadrarea activității de realizare a siguranței naționale într-o concepție integrată, să fundamenteze rolul și responsabilitatea serviciilor de informații și să delimiteze riguros competențele acestora. Între aceste proiecte normative s-ar număra, cu prioritate, cele ale noilor legi ale Siguranței Naționale, respectiv de organizare și funcționare a S.R.I., al Statutului ofițerului de informații, al Legii protecției informațiilor clasificate etc.;
- alocarea unor fonduri bugetare care să asigure, concomitent: continuarea investițiilor la obiectivele de interes funcțional (sedii pentru unele unități centrale și teritoriale) și social (cămine de garnizoană, locuințe de serviciu); achiziționarea de echipamente informatice și de tehnică operativă (absolut necesare unui serviciu modern de informații); asigurarea unor retribuții și servicii de asistență medicală și socială pentru angajații instituției, care să recompenseze corespunzător riscurile și eforturile specifice acestui tip de activitate și să permită derularea etapelor viitoare de reformă în domeniul resurselor umane.